

LUNDS
UNIVERSITET

**Sociala mediers roll i formandet av kulturell identitet
och integration bland svensksomalier.**

Kaltun Hassan och Farah Bayle

Kandidatuppsats (SOPB 63)

Handledare: Karl Eriksson

VT 2024

Antal ord: 12903

Innehållsförteckning

Abstract	3
1. Inledning och problemformulering	4
1.1 Syfte	5
1.2 Frågeställningar	5
2. Tidigare forskning	6
2.1 Kulturell identitet och Mellanförskap	6
2.2 Sociala medieanvändning bland immigranter	8
2.3 Sammanfattning av tidigare forskning	10
3. Teori	12
3.1 Social identitetsteori	12
3.2 Assimilering	13
3.3 Hybriditet och det tredje rummet	13
4. Metod	16
4.1 Metodologiska överväganden	16
4.2 Urvalsmetod	17
4.3 Tillförlitlighet	17
4.4 Bearbetning och analys	19
4.5 Etiska övervägande	21
5. Analys	23
5.1 Kulturell identitet och mellanförskap	23
5.2 Sociala mediers roll i integrationen för unga svensksomalier.	27
5.3 Sociala mediers roll i integrationen för äldre svensksomalier.	30
6. Diskussion	32
6.1 Sammanfattning av resultat	32
6.2 Sociala medier som broar och länkar	34
7. Slutsats	37
8. Referenslista	38

Abstract

Social media has become a powerful tool in modern society, influencing people's views, attitudes, and outlooks on life. This study looks at the importance of social media on cultural identities of Somali immigrants in Sweden as well as it also looks at whether social media helps or hinders the integration process viewed from a first person perspective. Participant's perceptions of culture and belonging are investigated using semi-structured interviews, utilizing theoretical frameworks like identity theory, assimilation theory, and Homi K. Bhabha's idea of the third space and hybrid identity. The study finds that social media may lessen a sense of social isolation by enabling users to stay in touch with friends and family back home. Nonetheless, some study participants convey feelings of liminality and partial acceptability from the Swedish and Somali communities. Social media helps younger users integrate more easily by allowing them to form cross-ethnic networks and negotiate their identities in the third space. On the other hand, language obstacles and the inability to embrace the hybridization of cultural identities hindered the older individuals from being fully integrated into Swedish society. For the older individuals, we interpreted that this was a result of reduced engagement on Swedish social media platforms, reinforcing their connections to their Somali heritage. In conclusion, the study demonstrates the complex influence of social media on immigrant integration, which can be both beneficial and problematic based on personal experiences and age.

Nyckelord:

Sociala medier, somalisk bakgrund, integration, kulturell identitet, mellanförskap, hybrid identitet, social identitet och det tredje rummet

1. Inledning och problemformulering

När vi observerar det moderna livet är det tydligt att sociala medier har blivit en mycket inflytelserik del i människors liv. Idag fungerar sociala medier inte bara som kommunikationsmedel utan också som ett kraftfullt verktyg för att påverka grupper och samhällen (Radwan 2022, s.2). I denna kontext undersöker denna studie vilka betydelser sociala medier har för den kulturella identiteten hos utlandsfödda personer med somalisk bakgrund. Studien kommer även undersöka huruvida sociala medier fungerar som en hjälpande hand eller potentiellt hinder för integrationen av utlandsfödda svensksomalier. Genom semistrukturerade intervjuer undersöks sociala medier i relation till deltagarnas upplevelser av kultur och känsla av tillhörighet. Med hjälp av insamlade data analyserar vi relevanta frågeställningar utifrån teoretiska ramverk såsom identitetsteori, assimileringsteorin och framför allt Homi K. Bhabhas (1994) teori om tredje rummet och hybrididentitet. Teorierna används för att analysera vilken roll sociala medier har i deltagarnas kulturella identitet samt på vilka sätt integrationsprocessen påverkas.

För immigranter spelar sociala medier en central roll i deras kulturella identitet. Sociala medier fungerar som ett fönster in i världen utanför deras närmaste omgivning, vilket ger en känsla av anknytning och tillhörighet. Genom sociala medier kan immigranter ansluta sig till lokala onlinegrupper med människor av samma etniska bakgrund. För dem fungerar onlinegruppen som en stödgrupp och ett sätt att bekräfta sina kulturella identiteter (Chen, Tian & Changs 2021, s. 24-26).

Samtidigt som sociala medier erbjuder möjligheter för kulturell anknytning och stöd, kan de också agera som både resurs och hinder i integrationen. Å ena sidan kan sociala medier vara ett viktigt verktyg för att hantera och anpassa sig till förändringar under migrationsprocessen. Det kan fungera som stöd för att förespråka ens rättigheter, få tillgång till information om sjukvård och socialtjänst och därigenom stärkas som person (Charmarkeh 2013, s.44-49). Å andra sidan kan immigranterns möjlighet att delta i digitala aktiviteter begränsas av deras socioekonomiska status och behovet av tillgång till teknologi. Bristen på tillgång till internet eller moderna digitala enheter på grund av bristande resurser kan skapa en digital klyfta. Dessutom kan bristande

kunskap och färdigheter i användning av teknik och sociala medier hindra immigranter från att dra full nytta av dessa plattformar för social förändring och förbättring (Yates & Lockley 2018, s.1310)

Att studera integrationen av personer med somalisk bakgrund innebär att ta hänsyn till en mycket mångfacetterad grupp av olika åldrar, bakgrunder, och livssituationer. Den somalisk ättade befolkningen i Sverige utgör drygt 1% av den svenska befolkningen. Detta gör dem till en relevant studiepopulation. Däremot finns det en brist på forskning om hur äldre svensksomalier använder och navigerar digitala verktyg för att hålla kontakt med familj och vänner samt integrera sig i det svenska samhället. Detta är en av huvudorsakerna till vårt intresse för att specifikt undersöka utlandsfödda svensksomalier. Genom att fokusera på både unga och äldre individer hoppas vi kunna få en mer nyanserad bild av sociala mediers roll för somaliska immigranter i Sverige. En sådan nyansering är viktig, inte bara som ett bidrag till ökad inblick i svensksomaliernas kultur utan också för att belysa de nya utmaningar som dagens snabba tekniska utveckling kan medföra för svensk integration.

1.1 Syfte

Denna studie syftar till att bidra till förståelse för vilken roll sociala medier spelar för utlandsfödda svenskar med somalisk bakgrund, med fokus på både unga och äldre individer. Genom att jämföra erfarenheterna mellan de två åldersgrupperna analyseras möjliga former av påverkan från sociala medier på individers kulturella identitet samt deras syn på möjligheter till integration i det svenska samhället. Genom att få med deras perspektiv genom intervjuer strävar vi efter att få en djupare insikt i deras erfarenheter och behov.

1.2 Frågeställningar

- Vilka betydelser av sociala medier lyfter deltagarna fram i förhållande till sin kulturella identitet?
- Hur kan sociala medier fungera som hjälpande respektive hindrande faktor i deltagarnas upplevda integrationsprocess?

2. Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning relaterad till forskningsfältet i uppsatsen att presenteras. Vi har valt att strukturera den tidigare forskningen i två delar. Första delen utforskar hur det är att inneha två kulturer samt hur det kan utveckla en persons kulturella identitet och samtidigt resultera till mellanförskap. I den andra delen behandlas användningen av sociala medier bland immigranter och fokuserar på hur dessa plattformar kan bidra till både integration och skapandet av en känsla av gemenskap.

2.1 Kulturell identitet och Mellanförskap

Att balansera och navigera mellan två kulturella identiteter är en problematik som kan leda till utanförskap och rotlöshet. Maimouna Jagne-Soreau (2019) lyfte fram i sin analys av den svenska rapparen Erik Lundins låt "Att vakna upp som Suedi" att i Lundins låttext framkommer det en känsla av rotlöshet och frånvaro av tillhörighet. Med en svensk pappa och en gambiansk mamma bemöts han å ena sidan av svenskar som en främling och uppmanas att återvända till sitt ursprungsland. I sina texter belyser han den rasism han upplevt och sin känsla av att aldrig ha passat in bland dem som är födda i Sverige. Lundin sjunger "När vuxna kolla snett, kände bara skam och fick höra ordet neger som det var mitt förnamn." (Jagne-Soreu 2019, s.45). Å andra sidan så ses Lundin som främmande och svensk bland sina gambianska släktingar. Författaren belyser att "Den svenska identitet som han nekades i Sverige blir nu orsaken till hans exkludering i släktens hemland" (Jagne-Soreu 2019, s.49). I texten är begreppet mellanförskap av central betydelse, där författaren förklarar det som en känsla och erfarenhet som oftast upplevs av personer som är adopterade, av blandad härkomst eller tillhör andra generationen i ett land. Mellanförskapet betonar ett tillstånd av avvikelse och normbrytande där individen inte finner sig helt i någon av sina primära kulturella identiteter. Enligt Jagne-Soreu är mellanförskapet inte någonting man väljer utan snarare en konsekvens av att utsättas för särbehandling och rasism från exempelvis svenskfödda, samt att uppleva avståndstagande från både släkt och personer med fysiska likheter på grund av kolorism och/eller kulturella skillnader (Jagne-Soreu 2019, s. 49). I en annan artikel förklarar Jagne-Soreau (2018) att förhållandet till nationalstaten och vithetsnormen ingår båda i den svenska tolkningen av begreppet mellanförskap. Här betonas "uteblivelsen av etnisk specificitet, konstaterandet av kulturell

emancipation och fokuserar istället på den nationella gemenskapen och dess utmaning” (Jagne-Soreau 2018, s.39)

Vanessa Burholt, Christine Dobbs och Christina Victor (2013) hävdar däremot att komplexiteten i transnationella relationer och flera varierande kulturella identiteter visar att migranter kan bibehålla flera identiteter som inte nödvändigtvis motsäger varandra (Burholt, Dobbs & Victor 2013, s.59-60). Författarna skriver om äldre migranternas transnationella relationer och kulturella identiteter baserat på social identitetsteori. Burholt, Dobbs och Victor använder social identitet som ett sätt för att identifiera element som kan relatera till äldre migranternas kulturella identitet, framförallt känslan av tillhörighet i deras ursprungsland och/eller landet de migrerat till. Kulturell identitet mäts enligt författarna i termer av tillhörighet till en etnisk grupp, familjens ursprungsland och landet individen är bosatt i för närvarande (Burholt, Dobbs & Victor 2013, s.58). Dessutom diskuterar studien hur transnationella relationer med släktingar kan förstärka känslan av tillhörighet till ursprungslandet och förstärka den etniska identiteten.

En liknande utforskning av kulturell identitet genom användning av sociala medier, men ur en annan synvinkel kan ses i Condemayta Soto, Joke Bauwens och Kevin Smets (2023) undersökning. I denna studie ligger fokuset på bolivianska universitetsstudenter i åldrarna 18 till 25 år och hur de använder sociala medier för att uttrycka sina kulturella identiteter. Studien visade att sociala medier utgör en viktig miljö för att uttrycka kulturell identitet, specifikt med syftet att särskilja sig från andra. Detta gäller ur ett nationellt perspektiv, där sociala medier skulle användas för att främja en positiv bild av Bolivia under tider då landet lider av ett dåligt internationellt rykte. Exempelvis delade ungdomarna i sina sociala mediekonton nyheter om framgångsrika bolivianska idrottare och vetenskapsmän som källor till nationell stolthet (Soto, Bauwens & Smets 2023, s.314).

Burholt, Dobbs och Victor (2013) lägger vikt vid att samhällsklass spelar kulturella identiteten en avgörande roll i att forma en individs kulturella sammansättning och struktur som inkluderar deras erfarenheter, värderingar och levnadssätt. Författarna menar att diverse samhällsklasser erbjuder olika tillgångar och exponering för traditioner vilket påverkar individen uppfattning och anpassning till sin kulturella arv. För transnationella relationer har samhällsklassen inflytande när

det kommer till skillnader i tillgång till ekonomiska medel, utbildningsmöjligheter och sociala nätverk. Samhällsklassen dikterar frekvensen och karaktären av transnationell kommunikation och interaktioner mellan individer, vilket påverkar deras förmåga att upprätthålla band med familj och samhällen utomlands (Burholt, Dobbs & Victor 2013, s. 58-60). Relationen mellan samhällsklass och kulturell identitet är även någonting som diskuteras av Simeon Yates och Eleanor Lockley (2018). Med användning av Pierre Bourdieus teorier om kapital fördjupar sig författarna i sociala och kulturella användningar av sociala medier efter samhällsklass där det förekommer ett tydligt samband mellan samhällsklass och sociokulturell användning av sociala medier (Yates & Lockley 2018, s.1310-1312).

2.2 Sociala medieanvändning bland immigranter

För att tydliggöra integrationsprocessen bryter Amanda Alencar (2018) ner integrationen i ett antal punkter som anses vara nödvändiga för att integrationen ska bli framgångsrik. Även om vårt huvudsakliga fokus är att analysera de nödvändiga förutsättningarna sociala medier tillbringar för integration snarare än att utvärdera själva processen eller resultaten av integrationen, så är denna artikeln en god utgångspunkt. Alencar (2018 s.1590) benämner den första punkten, som "Means and Market" där fokuset ligger på att invandraren behöver tillgång till sysselsättning, utbildning, bostäder och hälso-tjänster. Dessa fyra områden utgör inte bara synliga indikatorer på framgångsrika integrationsresultat utan fungerar också som verktyg för att främja positiv integration inom andra aspekter av integrationsprocessen. Nästa punkt handlar om socialt nätverk och är den mer privata sfären av integrationen. I denna punkt betonas vikten av relationer i processen för flyktingars integration. Här identifieras olika former av relationer som är relevanta för integration: Första är sociala band där personen behöver relationer inom en gemenskap definierad av exempelvis etnisk, nationell eller religiös identitet. Den andra typen av sociala nätverk är sociala broar, vilket är relationer med medlemmar från andra gemenskaper. Den sista typen av relation är sociala länkar och handlar om relationer med institutioner, inklusive lokala och centrala regeringstjänster. I den tredje punkten analyseras tre centrala aspekter av kulturell kompetens som är avgörande för en effektiv integration: språkkunskaper, förståelse för kulturella aspekter och en känsla av trygghet (Alencar 2018, s.1591).

Sociala medieplattformar fungerar som ett fönster in i världen utanför sin närmaste omgivning och ger en känsla av anknytning och tillhörighet, vilket är avgörande för deras välbefinnande. I Chen, Tian och Changs (2021, s.24-26) studeras sociala mediars betydelse för kinesiska kvinnors erfarenheter och liv. Sociala medieplattformar erbjuder ett billigare alternativ för flyktingarna att kommunicera med familj och vänner hemma genom WeChat. Motivationen för dessa immigrerade kvinnor att använda WeChat var mer praktisk, det vill säga att bibehålla kontakter med varandra inom den lokala kvinnliga immigrationsgemenskapen. Forskarna fann att nästan alla kinesiska immigranter i Schweiz hade anslutit sig till minst en lokal WeChat-grupp. För dem har lokala WeChat-grupper fungerat som stödgrupper och ett sätt att bekräfta deras kinesiska identiteter. Likt Chen, Tian och Chang (2021) så belyser Houssein Charmarkeh (2013) att somaliska flyktingar i Frankrike använder sociala medieplattformar som Facebook, YouTube, Skype och andra för att hålla kontakten med familj och vänner samt dela sina erfarenheter med andra somalier. Användningen av sociala medier ger också flyktingar tillgång till information, resurser och stödnätverk som kan hjälpa dem att hantera sina utmanande omständigheter. I grund och botten driver flyktingarnas livsvillkor dem att använda sociala medier som ett sätt att hitta stöd, upprätthålla kontakter och söka möjligheter till ett bättre liv. Det blir en livlina för dem inför motgångar (Charmarkeh 2013, s.44-49).

För flyktingar är sociala medier inte bara en form av underhållning; det är också ett avgörande redskap för att hantera och anpassa sig till förändringar i migrationsprocessen. Sociala medier kan också hjälpa migranter att förespråka sina rättigheter och få tillgång till information om tillgångar i sjukvård och socialtjänsten och därigenom stärka dem (Charmarkeh 2013, s.44-49). Likt Charmarkeh (2013) understryks det i en annan undersökning att unga flyktingar minskar risken för social isolering genom att använda sociala medier för att hålla kontakt med familj och vänner (Pottie, Ratnayake, Ahmed, Veronis & Alghazali, 2020, s. 271). Författarna hävdar också att sociala medieplattformar underlättar deras integration i landet de har migrerat till genom att ge insikter om kultur, trender, sociala och hälsomässiga normer och ekonomiska aktiviteter. Denna exponering för den lokala kulturen och förmågan att bygga nya sociala normer med andra ungdomar kan hjälpa dem att utöka sitt sociala kapital.

Vid sidan av den individuella ansträngningen som kommer med integration så är det också viktigt att förstå hur integrationen påverkas av interaktioner mellan invandrare och värdsamhället. Alencar (2018) betonar hur invandrare och värdsamhället behöver anpassa sig till varandra genom interkulturell dialog och positiva interaktioner på lokal nivå. Enligt Alencar (2018, s.1590-1591) påverkas uppfattningen om flyktingintegration av tre huvudsakliga drivkrafter: regeringen i det nya landets integrationspolitik, värdsamhällets inställning till immigranter och flyktingarnas personliga hållning. Interaktion inom det etniska nätverket ger en känsla av tillhörighet och stöd, men interaktion med människor av olika bakgrund är avgörande för utvecklingen av en hybrid kulturell identitet. En av Alencars intervjupersoner sa: "Samhället är också viktigt för att du lätt ska kunna integreras. När värdsamhället är hjälpsamt och öppet kan flyktingen lätt integreras. Integrationen beror också på en individ." (Alencar 2018, s. 1599).

2.3 Sammanfattning av tidigare forskning

Begreppet mellanförskap diskuteras i tidigare forskningen som ett tillstånd där individer av blandad härkomst eller andra generationens invandrare känner sig varken helt hemma i någon av sina kulturella identiteter. Mellanförskapet kan vara en konsekvens av särbehandling och rasism samt avståndstagande från både svenskfödda och personer från ursprungslandet (Jagne-Soreau 2019). Däremot hävdar Burholt, Dobbs och Victors (2013) att migranter kan upprätthålla flera kulturella identiteter samtidigt. Genom att tillämpa social identitetsteori undersöker de äldre migranters kulturella identitet och tillhörighet och pekar på hur transnationella relationer kan stärka banden till ursprungslandet. Därigenom blir det tydligt att samhällsklass spelar en betydande roll i förandet av kulturell identitet och tillgången till traditioner, resurser, utbildning och sociala nätverk.

Sociala medier utgör en plattform för att främja en positiv nationell bild och möjliggör en differentiering av kulturell identitet (Soto, Bauwens & Smets (2023). Vidare utforskar Burholt, Dobbs och Victor (2013) samt Yates och Lockley (2018) hur samhällsklass påverkar kulturell identitet och användning av sociala medier. Pierre Bourdieus teorier om kapital används för att förstå sambandet mellan samhällsklass och kulturell identitet, vilket i sin tur påverkar individers värderingar, erfarenheter och levnadssätt.

I diskussionen om integration lyfts det upp att det krävs tillgång till sysselsättning, utbildning, bostäder och hälsojänster för invandrare för en framgångsrik integration. Det är också viktigt att ha ett starkt socialt nätverk, vilket innefattar relationer med människor från samma etniska bakgrund, från andra gemenskaper och även relationer med institutioner. I integrationen är också kulturell kompetens, inklusive språkkunskaper, förståelse för kulturella aspekter och en känsla av trygghet, en avgörande faktor (Alencar 2018).

Granskning av sociala medieanvändningen bland immigranter visar att det fungerar som ett verktyg för att upprätthålla kontakten med släktingar i hemlandet samt med lokala immigrantergemenskaper för att dela erfarenheter med människor av samma etniska bakgrund (Chen, Tian och Changs 2021). För flyktingar fungerar sociala medier inte bara som ett kommunikationsverktyg utan också som ett sätt att hitta stöd, upprätthålla kontakter och söka möjligheter till ett bättre liv. Det ger dem också tillgång till information och resurser som kan hjälpa dem att hantera sina utmaningar och motgångar. På liknande sätt fungerar sociala medier för unga flyktingar som ett sätt att upprätthålla relationer med sina familjer och ursprungssamhällen, och därigenom bevara sina kulturella och sociala identiteter (Charmarkeh 2013). Sociala medier minskar även social isolering och underlättar deras integration i det nya landet genom att ge insikter om lokal kultur, sociala normer och ekonomiska aktiviteter. Det ger dem också möjlighet att bygga nya sociala nätverk och utöka sitt sociala kapital (Pottie, Ratnayake, Ahmed, Veronis & Alghazali, 2020). Detta är särskilt relevant i vår studie eftersom sociala medier inte bara fungerar som en länk till den ursprungliga kulturen, utan också som ett stöd för den kulturella identiteten i en ny kontext.

Att integrationen inte endast ligger hos individen understryks i Alencars (2018) artikel där hon hävdar att det behövs interkulturell dialog och positiva interaktioner mellan invandrare och värdsamhället för en lyckad integration. Enligt henne påverkas integrationen av det nya landets regeringspolitik, värdsamhällets inställning och individens personliga hållning. Interaktion inom det etniska nätverket ger en känsla av tillhörighet och stöd, medan interaktion med människor med olika bakgrund är avgörande för utvecklingen av en hybrid kulturell identitet.

3. Teori

3.1 Social identitetsteori

En central aspekt Henri Tajfel och John Turner (1982) diskuterar är hur människors självuppfattning förändras genom sociala sammanhang. I boken *Human groups and social categories* (Tajfel & Turner 1982, s.254-255) diskuteras det att teorierna om social identitet är viktiga för att förstå hur individers självuppfattning och självförståelse påverkas av de grupper de ingår i. Tajfel och Turner skriver om hur social identitetsteori fokuserar på de känslomässiga och värderande aspekterna av mellangrups-kontakter. Teorin sätter fokus på hur individer tenderar att definiera sig själva i förhållande till de sociala grupperna de tillhör, exempelvis baserat på nationalitet, etnicitet, religion, kön med mera. Social identitet är en del av en individs självbild som kommer från deras medvetenhet om att vara medlem i en eller flera sociala grupper. Tajfel och Turner (1982) förklarar att den sociala identiteten kan påverka hur individer uppfattar sig själva och hur de förhåller sig till dem de interagerar med inom och utanför sina grupper. Ett centralt koncept här är att denna grupp-tillhörighet har en känslomässig signifikans för individen (1982, s.256).

Tajfel och Turner bygger vidare på detta i boken *Psychology of Intergroup Relations* (1986) genom att utforska olika aspekter av grupp-tillhörighet. De argumenterade för att människors beteende påverkas starkt av deras perception av grupp-tillhörighet och de roller som de tar på sig inom dessa grupper (1986, s.3-8). Individer inom varje grupp, ingrupp, identifierar medlemmarna sig i jämförelsen med de andra i utgruppen. Identifieringsprocessen påverkas av alla konflikter, resurser eller ideologiska skillnader som råder mellan grupperna. Människor tenderar att favorisera den egna gruppen, "ingruppen", i förhållande till de andra "utgrupperna". Vilket kan leda till fördomar och diskriminering mot utgrupperna. Tajfel och Turner (1986) introducerar självkategoriseringsteorin som behandlar de kognitiva processerna som ligger bakom hur vi kategoriserar oss själva och andra i olika sociala grupper. Människor kategoriserar sig själva och varandra i olika grupper, det finns några som tillhör samma grupp som en själv och andra som tillhör andra grupper som individen själv inte tillhör. Tajfel och Turner (1986) påpekar vikten av att människor kategoriserar varandra i olika sociala grupper, jämför sin grupp med andra grupper och strävar efter att behålla eller förstärka sin grupps positiva egenskaper. Detta

menar författarna är viktigt för självidentiteten men kan utlösa konflikter mellan grupper (Tajfel & Turner 1986, s.20-29)

3.2 Assimilering

Assimilationsteorin kan spåras tillbaka till 1920-talet och har sitt ursprung från Chicago school of Sociology. Denna tidiga assimilationsmodell, framställd av sociologen Robert Park (1928), beskriver hur invandrargrupper integreras i det bredare samhället. Det finns ingen enda assimilationsmodell, men idén var nära knuten till Parks koncept av USA som en "Melting pot" vilket förväntades minska etniska barriärer. Teorin beskriver processen genom vilken utlänningar överger sin unika kultur och accepterar de kulturella normerna i det nya samhället. Den presenterar assimilering som en linjär process där varje generation blir alltmer lik den dominerande kulturen. Assimilering är en gradvis utveckling som kan ta flera generationer att uppnå fullständigt. Medan invandrars barn kanske behåller några av sina föräldrars traditioner, är deras barn och barnen efter dem, mer benägna att förlora delar av sina far- och morföräldrars kultur (Ballard, Wieling, & Solheim 2023, s.152).

I sin bok *Assimilation in American Life* presenterade sociologen Milton Gordon sju olika nivåer av assimilering, vilket beskriver processen genom hur minoritetsgrupper integreras i den dominerande kulturen. I denna text kommer fokuset endast vara på de tre nivåerna av assimilering som är relevanta för vår studie. (1) Kulturell assimilering: Detta är den inledande fasen där medlemmar av minoritetsgruppen antar vissa element av den dominerande kulturen, såsom språk, klädsel eller matpreferenser. (2) Strukturell assimilering: I denna fas börjar medlemmar av minoritetsgruppen delta i olika samhällsinstitutioner, såsom skolor och arbetsplatser tillsammans med medlemmar av den dominerande kulturen. (3) Identifieringsassimilering: I denna fas utvecklar individer från minoritetsgruppen en känsla av tillhörighet och identifikation med den dominerande kulturen, och antar ofta dess värderingar, övertygelser och sociala normer (Gordon 1918, s.71).

3.3 Hybriditet och det tredje rummet

Bhabha (1994, s. 113) skriver om den postkoloniala diskursen där begreppet hybriditet framträder som en central tanke som belyser det komplexa samspelet mellan kulturer, identiteter

och maktstrukturer i samhället. Med det menade Bhabha (1994, s. 78) att det finns ett behov av en omvärdering av den postkoloniala diskursen. I grund och botten är hybriditet blandningen av olika kulturella element som skapar nya och dynamiska uttrycksformer. Det kan förklaras som sammankomsten av två världar, där element från båda kulturerna blandas för att skapa en hybrid som inte relaterar till bara en av kulturerna. En tredje kultur och identitet uppstår när två separata kulturer smälts samman (Bhabha 1994, s.36). Detta sätter upp en strategisk barriär för kolonialismens hegemoniska makt som utmanar gemensamma historier om makt och underkastelse genom att ifrågasätta etablerade kulturella normer. Detta betyder i grund och botten att skapandet av hybriditet genom blandningen av kulturella faktorer och skapandet av innovativa sätt att uttrycka sig själv kan komma ur de traditionella idéerna i en enda kultur. Den utmanar de traditionella föreställningarna om "kolonisatör" och "koloniserad" och anser att en kultur inte är mer "äkt" eller "ren" än en annan. Istället för att se kulturer som helt separata och oföränderliga, erkänner hybriditet att det finns en blandning och utbyte av idéer, språk och traditioner över kulturella gränser.

Begreppet det tredje rummet är en idé som diskuterar och ifrågasätter de vanliga tankarna om kulturell identitet och representation (Bhabha 1994, s.49). Istället för att acceptera enkla uppdelningar och hierarkier mellan olika kulturer föreslår det att det finns ett utrymme där dessa idéer inte passar in. Det är som ett mellanrum där olika kulturella perspektiv kan mötas och samspela utan att fastna i traditionella narrativ. Detta utrymme går inte att definiera eller förstå, men det är där kulturella uttryck och identiteter formas och uttrycks på ett meningsfullt sätt. Det är en plats för förhandling och förändring, där nya sätt att tänka och vara kan uppstå. I sin analys belyser Bhabha (1994, s.51) att alla kulturella uttalanden och system skapas i ett utrymme som är motsägelsefullt och osäkert. Det innebär att ingen kultur existerar i ett vakuum, vilket därmed resulterar i att ingen kultur kan vara "ren" då kulturella identiteter och uttryck ofta är resultatet av en blandning och förhandling mellan olika influenser och perspektiv. Ordet tvetydig används för att beskriva det tredje rummet för att det syftar på att dess förmåga att rymma och ge uttryck för olika perspektiv, erfarenheter och tolkningar av identitet och kultur. Enligt Bhabha är hybriditet djupt sammanflätad med idén om det tredje rummet. Författaren hävdar att ämnen inte formas strikt inom gränserna för sociokulturella kategorier som ras, klass eller kön. Istället är de bildade "mellan" eller "över" dessa kategorier.

I detta perspektiv är hybriditet inte bara en återspeglning av redan existerande etniska eller kulturella egenskaper. Det är snarare resultatet av en kontinuerlig, komplex förhandling om skillnader. Hybrida identiteter växer fram och får legitimitet under denna process, särskilt under perioder av betydande historisk transformation när etablerade kulturella gränser suddas ut och ombildas (Bhabhas 1994, s. 3). I Bhabhas teori är hybriditet och det tredje rummet inte statiska, oföränderliga konstruktioner utan är en process som alltid är föremål för förändring och transformation. De är beroende av de villkor av oförutsägbarhet och motsägelsefullhet som kännetecknar de levda erfarenheterna hos dem som befinner sig "i minoritet" (Ibid, s.3). Denna tolkning av hybriditet och det tredje rummet utmanar och stör traditionella föreställningar om identitet och kultur. Istället för att behandla dessa begrepp som fasta och orörliga, presenterar Bhabha dem som flytande, förhandlingsbara och ständigt utvecklande.

Bhabha (1994, s.219) betonar hur olika identiteter formas genom handling och skriver att de pågående förhandlingarna och regleringen av olika utrymmen ständigt omdefinierar gränser och synliggör gränserna för enskilda eller autonoma uttryck för olikhet. Bhabha diskuterar och introducerar idén om en interstitiell framtid, en framtid som utvecklas i gapet mellan det förflutnas krav. Han förklarar att förväntningar och normer från det förflutna fortfarande påverkar oss idag och nuets behov, de saker som vi behöver eller strävar efter just nu, baserat på vår situation och omvärlden idag. Bhabhas antyder att de som inte deltar i det "tredje rummet" och hybriditeten riskerar att lämnas utanför denna interstitiella framtid och utesluts från möjligheten att förhandla om olika skillnader som kan verka omöjliga. Bortsett från det pekar Bhabha på att kulturella identiteter är komplexa och formade av avbrott och omarbetningar av historiska och teoretiska strukturer. Han lyfter fram att de som inte deltar i det "tredje rummet" och hybriditeten, alltså de som inte aktivt omfamnar en blandning av olika kulturella influenser, hamnar utanför dessa förhandlingar och missar möjligheten att forma den dynamiska framtiden. Denna känsla av att vara utanför ökar deras känsla av att vara främmande och förstärker den ständiga kampen för att förstå sin identitet och plats i samhället (Bhabha, 1994, s.241). Även om Bhabhas diskuterar detta utifrån ett strukturellt perspektiv valde vi att lyfta och analysera denna teori utifrån hur individers beteenden kan förstås.

4. Metod

4.1 Metodologiska överväganden

I vår studie används fenomenologi som vetenskapsteoretiskt perspektiv för att utforska betydelsen av sociala medier för immigranter med somalisk bakgrund och deras kulturella identitet. Vi väljer fenomenologi eftersom det tillåter oss att fokusera på deltagarnas subjektiva upplevelser och tolkningar av sina egna livserfarenheter. Enligt ett fenomenologiskt perspektiv inom samhällsvetenskaplig kvalitativ forskning skapas kunskap genom att beskriva och tolka hur individer upplever fenomen i världen utifrån sociala meningar, det vill säga kollektivt delade föreställningar som formas och omformas tillsammans med andra (Christensen 2004). Dessa beskrivningar och tolkningar, tillsammans med tillämpad teori, kan bidra till att generera nya perspektiv och utmana förgivettagna förståelser och aspekter av vår omvärld. Genom att visa på de olika sätt som fenomen kan upplevas, utvidgas kontinuerligt också förståelsen av det mänskliga tillståndet, det vill säga möjligheterna för vad en människa kan göra och vara.

Med utgångspunkt i det vetenskapsteoretiska perspektivet valde vi att göra kvalitativa intervjuer. Vårt tillvägagångssätt inkluderade att genomföra semistrukturerade intervjuer med sex utlandsfödda deltagare med somalisk bakgrund, varav tre tillhör en äldre och tre en yngre deltagargrupp. Respondenterna i studien är i den äldre gruppen 45 år och äldre, medan de i den yngre gruppen är mellan 18 och 25 år gamla. Genom att använda semistrukturerade intervjuer får respondenterna möjlighet att uttrycka sig fritt samtidigt som vi kan styra samtalet mot specifika teman och frågeställningar. Genom att inkludera både äldre och yngre generationer fångas det upp ett bredare spektrum av erfarenheter och synsätt som kan vara influerade av både ålder och livsfas.

En kvalitativ forskningsmetod valdes då den ger oss möjligheten att få en djupare förståelse för de utlandsfödda somaliernas erfarenheter och perspektiv med sociala medier och på olika aspekter av deras liv i det nya landet. Kvalitativ forskning är progressiv och ändrar ofta riktning eller fokus efterhand som forskaren kontinuerligt vidareutvecklar sin förståelse för det undersökta fenomenet under undersökningens gång (Bryman, 2018, s. 482).

4.2 Urvalsmetod

Enligt Bryman (2018, s. 497) har urvalsmetoden stor betydelse i forskningsprocessen eftersom att den direkt avgör hur representativa och pålitliga forskningsresultaten blir. Den förlitar sig på att slumpmässigt välja ut deltagare, försöker vi genom målmedvetet urval välja representanter som besitter relevanta insikter och erfarenheter som är relevanta för de aktuella forskningsfrågorna.

Urvalet bestod initialt av äldre och yngre somaliska invandrare i Sverige som har olika sociala medievanor och integrationsnivåer. Inledningsvis identifierades de individer vi ansåg var mest relevanta för studien. Efter att vi hade fastställt deltagare genomfördes det ett informationsmöte med varje deltagare där studiens syfte och mål tydliggjordes. De deltagare som var i fokus för oss var deltagare som ursprungligen kom till Sverige under tidigt 2010-tal. För att säkerställa att urvalet är representativt och täcker en bred variation av erfarenheter och perspektiv, använde vi oss av en kombination av olika urvalsmetoder. De metoder som användes under arbetets gång var snöbollsurval och bekvämlighetsurval (Bryman 2018, s. 243-244). Bekvämlighetsurval innebär att man inledningsvis väljer ett mindre antal deltagare baserat på deras tillgänglighet samt bekvämlighet till att delta i undersökningen, sedan hjälper det till att identifiera ytterligare potentiella deltagare (snöbollsurval). Initialt nådde vi ut till bekanta som kände äldre somalier de trodde skulle kunna ställa upp i studien. Detta tyckte vi var väldigt användbart, särskilt i studiens initiala fas för att effektivt kunna hitta och sätta samman en grupp som frivilligt deltog samt ville delta i studien från början till slut. Snöbollsurvalet kom till nytta för oss när vi behövde nå ut till fler deltagare (Bryman 2018, s. 504-505). Vår intervjuperson hade nått ut till sina kontakter som senare nådde ut till fler bekanta som ställde upp och gick med på att delta i vår studie. På så sätt etablerades en deltagargrupp med tre äldre och tre yngre somalier. Kombinationen av bekvämlighetsurval och snöbollsurval därför den metod som vi ansåg vara mest effektiv för att tillgodose våra behov till studien.

4.3 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet är ett vanligt kriterium för kvalitativa studier (Bryman, 2018), ett kriterium som vi också valt att förhålla oss till. Bryman (2018) förklarar tillförlitlighetens fyra delkriterier:

Trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och möjligheten att styrka och konfirmera. Tillförlitlighet innebär att om en social situation kan beskrivas på flera sätt, är det avgörande att forskarens beskrivning anses trovärdig av andra. För att säkerställa trovärdighet måste forskningen följa fastställda riktlinjer och resultaten bör bekräftas av dem som är involverade i den undersökta verkligheten (Bryman 2018, s.467). För att undersökningen skulle uppfylla detta kriterium, lade vi stor vikt vid våra intervjuer, både vad frågorna behandlade och hur de formulerades, samt hur vi ställde frågorna. Här prioriterades källhänvisning och detaljerad redogörelse för vår forskningsprocess, samtidigt som vi strävade efter en öppen och nyanserad diskussion i vår uppsats. Dessutom delades studiens resultat med deltagarna så att deras synpunkter och erfarenheter representerades på ett korrekt sätt genom att de kunde korrigera eller bekräfta våra tolkningar.

Studien överförbarhet – det andra kriteriet – avser hur väl dess resultat kan tillämpas på andra jämförbara sammanhang eller demografier (Bryman 2018, s. 467). Det tredje kriteriet är pålitlighet och beskriver att för att utvärdera en studie enligt detta kriterium måste forskare inta ett kritiskt förhållningssätt, noggrant dokumentera varje steg i forskningsprocessen och tillhandahålla dem för granskning (Bryman 2018, s.468). Möjligheten att sätta resultaten i relation till andra liknande situationer eller populationer utanför den specifika undersökningen har noggrant bedömts. Vi har främjat överförbarheten genom diskussion med stöd i tidigare forskning, där studier som undersöker liknande fenomen eller populationer har identifierats och analyserats. Detta har möjliggjort jämförelser av resultaten med befintliga data och teorier, vilket har bidragit till förståelsen av hur fynden stämmer överens med eller avviker från tidigare studier. Vi argumenterar även för att vår forskning är pålitlig, där vi har intagit en kritisk hållning och noggrant dokumenterat varje steg i forskningsprocessen. I studien har vi även varit öppna och transparenta angående våra val av metoder och deras genomförande.

Det sista delkriteriet är möjligheten att styrka och konfirmera. Detta innebär att forskaren, med insikt om att fullständig neutralitet i samhällsforskning är orealistisk, försöker säkerställa att de har agerat i god tro (Bryman 2018, s.470) Vi har noggrant reflekterat våra övertygelser, antaganden och eventuella fördomar som kan påverka forskningsprocessen. På så sätt kunde vi bättre känna igen och minska deras inflytande på hur undersökningen genomfördes, och förhålla

oss till ett mer noggrant och självkritiskt tillvägagångssätt. Dessutom har vi ansträngt oss att låta fakta och resultat tala för sig själva istället för att försöka anpassa dem till idéer eller preferenser som vi kanske hade haft i förväg.

4.4 Bearbetning och analys

Innan vi startade med våra intervjuer gjorde vi testintervjuer. Vi intervjuade varandra och bekanta för att få ett bredare perspektiv på hur frågorna skulle uppfattas. På så sätt kunde vi tidigt justera och förbättra våra intervjufrågor för att erhålla informativa svar från våra intervjupersoner. Dessutom insåg vi att vi behövde anpassa språket i våra intervjufrågor för att säkerställa att intervjupersonerna hade goda förutsättningar att svara, samt för att vi själva skulle kunna översätta frågorna med högsta möjliga precision. Intervjuerna spelades in med en diktafon och transkriberades sedan. Eftersom vissa av intervjuerna hölls på somaliska, behövde materialet översättas efter att ha transkriberats på somaliska. Efter intervjutranskriberingen genomgick det transkriberade materialet en process där insamlade data systematiskt analyserades och sorterades.

Eftersom att vissa av våra intervjupersoner valde att genomföra sina intervjuer på somaliska var vi tvungna att översätta materialet efter att vi hade transkriberat det. I översättningsarbetet stötte vi på flera utmaningar då vissa somaliska ord och uttryck saknar direkta översättningar i det svenska språket. Det innebär att delar av de ursprungliga meningarna kan gå förlorade i tolknings- och översättningsprocessen. För att bevara och fånga upp så mycket av intervjupersonernas berättelser och erfarenheter som möjligt valde vi att förklara vissa begrepp och meningar på ett sätt som fortfarande förmedlade det intervjupersonen ville få sagt. Latander (2022, s.121) förklarar att mycket av den underliggande meningen förloras i översättningsprocessen. Därför ansåg vi att det var nödvändigt att noggrant välja och anpassa intervjufrågorna för att minimera översättningsförluster och säkerställa att vi kunde få så korrekta och rika data som möjligt. Bearbetningsprocessen med att transkribera och sedan översätta de somaliska intervjuerna krävde stor noggrannhet och omsorg för att behålla intervjupersonernas ursprungliga tankar och känslor. Trots dessa ansträngningar kan vi slå fast att vissa delar av det kulturella sammanhanget och språkets nyanser har gått förlorade i översättningen. Det har lett till en förlust av djupare förståelse och tolkning av språkliga nyanser, vilket kan påverka hur väl budskapet uppfattas och tolkas. Genom att använda semistrukturerade

intervjuer och möjliggöra för deltagarna att uttrycka sig på sitt modersmål, kunde vi samla in detaljerade och personliga berättelser. Denna metod tillät oss att få djupare insikter i deltagarnas upplevelser, men den medför också utmaningar i att exakt återge deras utsagor på svenska.

Kategorisering och kodning är viktiga delar av analysprocessen och det är något vi redan gör i första stadiet av vårt bearbetning och analysarbete genom att sortera, reducera och analysera. Sortering innebär att organisera och sälla i den insamlade empirin. Detta är avgörande för att hantera problemet med överskådlighet och oordning. Överskådlighet och oordning i detta sammanhang refererar till de utmaningar man kan stöta på vid hantering av stora mängder data eller information (Rennstam & Wästerfors 2022, s. 245). Det är efter sorteringen vi kunde urskilja framträdande teman, återkommande mönster och relevanta citat. Genom organiseringen och struktureringen blev informationen vi fick mer överskådlig och hanterbar. Denna fas är avgörande för att etablera ett övergripande ramverk för analysen och ger forskaren en heltäckande överblick över insamlad data. Vi kunde efter detta stadium identifiera våra huvudteman som var kulturell identitet, integration och mellanförskap (hybriditet och det tredje rummet).

Efter sorteringsfasen gick vi över till reduktionstadiet. I reduktionstadiet sållade vi bort all information som inte var relevant. Rennstam och Wästerfors (2022, s.252-253) förklarar att detta görs för att skapa en överskådlig analys. Här valde vi ut de mest betydelsefulla utdragen som fångar upp centrala teman och mönster samt lyfta det relevanta, i detta fall erfarenheterna som svarar på våra forskningsfrågor, för att presentera vår studie på ett rättvist och trovärdigt sätt för våra deltagare. Reduceringen hjälpte oss även att undvika upprepning. Därefter använde vi de reducerade utdragen för att bygga en argumentation kring hur sociala medier formar kulturell identitet och påverkar integrationsprocessen för svensksomalier. Utöver detta gjorde reduceringen möjligt för oss att kunna lyfta och observera likheter och skillnader mellan de äldre och yngre svensksomaliernas sociala medieanvändande och integrationsprocess. Vi ställer utdragen i relation till befintliga och relevanta teorier och tidigare forskning inom området för att skapa begrepp som sammanfattar de empiriska observationerna.

För att argumentera för våra fynd är det viktigt att förstå sambanden mellan våra observationer och de teoretiska resonemangen (Rennstam & Wästerfors 2022, s.255). Under bearbetningen av den insamlade datan observerade vi att sociala medier tjänar som en länk mellan svensksomalier, deras ursprungskultur och som en brygga till det svenska samhället. Observationerna att sociala medier kan fungera som en väsentlig koppling mellan olika kulturer och samhällen stöds av befintlig forskning som vi har redogjort i avsnittet om tidigare forskning. Men i vår studie strävar vi också efter att bidra med nya insikter och perspektiv som våra intervjupersoner lyfter. Vi har observerat att sociala medier inte bara bidrar till att upprätthålla kontakten med hemlandet, utan också bidrar till en känsla av mellanförskap och identitetsosäkerhet. För att vidare bygga vår argumentation har vi jämfört våra observationer med tidigare forskning och teorier samt hittat samband och anomalier i vår forskning och tidigare forskning. Vår uppfattning är att detta är ett område där ytterligare forskning och diskussion krävs. Vi har också använt vår empiri för att utmana, bekräfta eller utveckla dessa teorier. Denna process har hjälpt oss att få en djupare förståelse för hur sociala medier formar kulturell identitet och påverkar integrationsprocessen för svensksomalier.

4.5 Etiska övervägande

I vår undersökning prioriterade vi de forskningsetiska principerna som grund för våra etiska överväganden. En central princip är informationskravet, vilket fokuserar på deltagarnas rätt till information om studien (Élden 2021, s.30). För att uppfylla detta krav delade vi tydligt med oss av studiens syfte och deltagarnas roll i den. Vi betonade även att deltagandet var helt frivilligt och att de hade rätt att avbryta sin medverkan när som helst. Det andra etiska principen, samtyckeskravet, betonar deltagarnas rätt att själva fatta beslut om sin medverkan i studien (Élden 2021, s.30). I vår undersökning säkerställer vi detta genom att inhämta deltagarnas samtycke innan vi genomförde intervjuerna. Genom att först säkerställa att deltagarna hade tillräcklig information om studien och deras roll i den, gav vi dem sedan möjligheten att frivilligt samtycka till att delta.

Den tredje etiska principen handlar om att all personlig identifierbar information som samlas in kommer att behandlas med yttersta sekretess. För att förhindra obehöriga parter från att få tillgång till den personliga datan måste den förvaras säkert (Élden 2021, s.30). Vi

implementerade flera åtgärder för att säkerställa konfidentialitet och anonymitet. Först och främst aidentifierade vi samtliga deltagare genom att ta bort personligt identifierbar information från insamlade data för att skydda deras integritet och säkerhet. Vi presenterade även resultatet på ett sammanställt sätt för att undvika att enskilda svar eller händelser kunde kopplas till specifika deltagare. Utöver detta undvek vi att inkludera specifika platser, yrken eller andra detaljer som kunde användas för att identifiera deltagarna. Detta var en viktig åtgärd för att säkerställa att deras integritet bevarades. Intervjuerna spelades som sagt in med en diktafon. Därefter transkriberade vi materialet tillsammans i ett dokument endast vi har tillgång till.

Den sista etiska principen, Nyttjandekravet, betonar att data insamlade från undersökningsdeltagare endast ska användas för det stipulerade forskningsändamål (Élden 2021, s.30). Vi informerade våra deltagare om att det insamlade materialet enbart skulle användas för forskning. Dessutom garanterade vi att vi höll oss till detta löfte och inte använde datainsamlingen för något annat ändamål som inte var relaterat till undersökningen.

Det var avgörande för oss att följa etiska riktlinjer samtidigt som vi såg till att samla in data och behandla deltagarna med respekt, empati och stöd genom hela studiens process. På detta sätt kunde vi se till att våra deltagarnas integritet och välbefinnande var de främsta prioriteringarna i vår studie. Under intervjuerna försökte vi skapa en avslappnad, öppen miljö där deltagarna kände sig bekväma med att dela sina tankar och erfarenheter. Vi kunde främja öppenhet och etablera förtroende genom att lyssna noggrant på dem och visa förståelse för deras perspektiv. Det var också viktigt för oss att dela med oss av våra resultat med intervjupersonerna och ge dem möjlighet att bedöma om insamlad data är rättvis och pålitlig med hänsyn till deras personliga berättelser. På så sätt kände sig deltagarna mer involverade och hade kontroll över hur deras berättelser porträtteras i forskningen, vilket främjade ömsesidig förståelse och förtroende mellan oss och deltagarna.

5. Analys

I detta avsnitt kommer datainsamlingen tolkas genom att identifiera och beskriva de primära teman som framkommit under intervjuerna med hjälp av tematisk analys. För att belysa deltagarnas åsikter och erfarenheter har vi valt ut passager från intervjuerna som framhäver viktiga teman och tolkningar. Analysdelen har indelats i tre sektioner. Den första sektionen behandlar kulturell identitet och tillhörighet, där vi diskuterar intervjupersonernas komplexa kulturella identitet, som både hotas och bevaras av sociala medier. I den andra och tredje sektionen utförs en jämförelse av integrationsprocessen mellan yngre och äldre deltagare, där vi undersöker hur sociala medier påverkat deras integration.

5.1 Kulturell identitet och mellanförskap

Generellt sett var deltagarna positivt inställda till sociala medier och såg det som en värdefull resurs för att bevara och utveckla sin kulturella identitet. Genom plattformar som TikTok, WhatsApp, Instagram och Facebook kan de hålla kontakt med andra somalier, följa med i utvecklingen i hemlandet och hur samhället där utvecklades. Särskilt bland de yngre deltagarna märktes en ökad känsla av tillhörighet till somaliska kultur när de såg andra med liknande bakgrund dela sina liv på dessa plattformar.

Sociala medier har hjälpt mig att bevara min somaliska identitet på så sätt att jag ser folk som ser ut som mig på sociala medier. Det hjälper mig att se att jag inte är ensam bland alla svenskar och att det finns folk som mig. Det hjälper mig också att bli stolt över vad jag kommer ifrån när jag ser somaliska tjejer som är självsäkra och som inte låter sitt utseende stoppa dem från att nå sina mål./ Ungdom 3

I denna situation tydliggörs det att sociala medier har en central roll i hur människor formar och bibehåller sin identitet. Genom att interagera med andra som delar sin kulturella bakgrund på sociala medieplattformar, får individen en bekräftelse på sin egen identitet och upplever en stärkt känsla av gemenskap med sin somaliska kultur. Enligt Tajfel och Turner är enbart medvetenheten om att det finns en utgrupp tillräcklig för att framkalla konkurrensmässiga eller diskriminerande reaktioner från den egna gruppens sida (Tajfel & Turner 1986, s.13). Det finns en rivalitet även

om våra intervjupersoner inte menar att de öppet diskriminerar mot eller konkurrerar med utgrupper. De ser att någon från deras egen grupp har lyckats efter att endast sett svenskar lyckas. De betonar hur avgörande det är för medlemmar i den egna gruppen att ha starka förebilder för att stärka sin identitet och bekämpa känslor av utanförskap. Sociala medier fungerar som ett verktyg för gemenskapsbyggande och identitetsbekräftelse. Genom att se och koppla sig samman med andra som delar deras bakgrund kan människor utveckla större självkänsla och kulturell stolthet. Detta stödjer den idé som Tajfel och Turner framfört om att social kategorisering och medvetenhet om grupptillhörighet påverkar våra uppfattningar om oss själva och andra.

För flera av våra yngre intervjupersoner har sociala medier varit ett hjälpmedel för att hitta människor och grupper de kan identifiera sig med, men det har också gjort det tydligt vart de inte tillhör.

Jag försökte oftast följa trender genom att lägga ut bilder som mina svenska klasskompisar gjorde, men det ledde bara till mobbning. Detta visar mig bara att jag inte passar in någonstans. Jag är för svensk för mina somaliska vänner men för "importig" för mina svenska vänner. / Ungdom 2

I det här fallet kan de svensksomaliska intervjupersonerna uppleva en konflikt i sin sociala identitet då de inte fullt ut känner tillhörighet vare sig till den somaliska gemenskapen eller den svenska gruppen. Detta är något de yngre säger påverkar deras självbild mycket. De vill att både den gruppen som de identifierar sig etniskt och kulturellt med ska acceptera samt ha en god bild av dem. Med utgångspunkt i Turner och Tajfel (1982) identitetsteori tydliggörs hur individer formar sin sociala identitet och självvärdering genom social jämförelse med in- och utgrupper. Våra intervjupersoners utsagor visar att de upplever att de inte fullt ut kan identifiera sig med någon av grupperna, somalier eller svenskar. Därför kan det bli svårt att upprätthålla en positiv självbild och känsla av tillhörighet genom dessa jämförelser. Sociala kategoriseringar fungerar som ett kognitivt verktyg för människor att skapa struktur och förstå den sociala omgivningen (Turner & Tajfel 1982, s. 15-19). Detta tyder på att när våra intervjupersoner inte kan identifiera sig med någon av grupperna påverkas deras förmåga att skapa och upprätthålla en positiv självbild och känsla av tillhörighet. Oförmågan att tydligt identifiera sig med och tillhöra en grupp kan leda till att deras självbild, självvärdering och känsla av gemenskap påverkas negativt, att inte tillhöra någon grupp kan resultera i känslor av mellanförskap, att på ett sätt vara fast i ett

socialt mellanrum. På så sätt är grupptillhörighet av stor personlig betydelse i migranternas identitetsarbete (Turner & Tajfel 1982, s.17-19).

Mellanförskap var inte bara vanligt förekommande bland de yngre respondenterna, utan det observerades också hos de äldre intervjupersonerna. I en sådan situation befinner sig individen i ett tillstånd av tvetydighet och osäkerhet. Deras position är otydlig vilket leder till strävan efter att identifiera och skapa utrymmen där de känner att de hör hemma. Alla våra intervjupersoner fick reflektera över hur de själva ser på förhållandet mellan deras somaliska identitet och deras identitet som svensk/nysvensk. En av våra äldre intervjupersoner svarade att:

Det är inte många som frågat om hur vi upplever och kämpar med dessa två identiteter och sidor av oss, även om jag inte växte upp i det här samhället som barn. Jag kom hit när jag var 24 år och jag har bott här i snart 25 år och växt upp som vuxen här. I vissa fall känner jag att jag måste vara försiktig med mina ord i en miljö med somalier, jag ses som för västerländsk och i andra sammanhang med svenskar är jag "för gammaldags". Jag kan aldrig gå tillbaka till den jag brukade vara eftersom några av de värderingar jag hade och som fungerade i vårt hemland aldrig skulle fungera här och idag kan jag aldrig se mig själv hålla mina barn till de normerna. Till exempel tyckte jag att det var bra att gifta sig ungt, vi brukade alla göra det. Men då var vi i ett samhälle där vi var tvungna att växa upp snabbt, att vara barn i Sverige är inte samma sak som att vara barn i Somalia. När jag växte och anpassade mig till det här samhället har mitt perspektiv på många saker förändrats och det är inte många människor som förstår att denna förändring ger en känsla av att vara fast, du passar inte in i någon av grupperna./Äldre 3

Citatet ovan är ett bra exempel på komplexiteten och de utmaningar människor möter när de försöker navigera i flera kulturella identiteter i ett diasporiskt sammanhang. Intervjupersonen brottas med sammanflätningen av två kulturella identiteter. Bhabhas (1994, s.37). Koncept av hybriditet betonar blandningen av olika kulturella element för att skapa en ny, hybrid identitet. Intervjupersonens upplevelser av att känna sig klämd mellan västerländska normer och somaliska värderingar är ett tydligt exempel på den interna konflikt och process där de måste förhandla och kompromissa mellan två olika uppsättningar av kulturella normer och värderingar. Detta kräver att individen balanserar och integrerar aspekter av både den västerländska, i detta fall den svenska kulturen och den somaliska kulturen för att forma sin egen identitet. Intervjupersonen befinner sig oftast i en situation där hon känner att hon ständigt måste behöva navigera mellan två motstridiga uppfattningar, förväntningar och normer.

Dessutom ger intervjupersonen genom citatet en bra bild av Bhabhas begrepp "det tredje rummet". Begreppet används för att beskriva det subtila och osynliga rummet där nya kulturella värderingar och identiteter uppstår. Intervjupersonens upplevelse av att känna sig felplacerad och utanför inom den somaliska gemenskapen och det svenska illustrerar begreppet det tredje rummet som en plats för kulturell hybriditet och osäkerhet. I det tredje rummet blir de traditionella kulturella gränserna obetydliga. Detta möjliggör uppkomsten av hybrida identiteter som överskrider de fasta och traditionella kategoriseringarna. (Bhabha 1994, s. 30, 39). Vår intervjuperson berättar att när de växte och anpassade sig till det svenska samhället har deras perspektiv på mycket av de gamla traditionerna förändrats. Vidare uttrycker respondenten att det inte är många människor som förstår förändringen de har gått igenom och att förändringen resulterar i en känsla av att vara fast och inte passa in i någon av grupperna de tillhör. Detta belyser individens känsla av felplacering och utanförskap, där de känner sig fränkopplade från både sin ursprungliga somaliska identitet och den vanliga svenska kulturen. Känslan av att vara "fast" speglar det tredje rummets osäkra karaktär, där traditionella kulturella gränser suddas ut och nya hybrididentiteter växer fram.

Det är en liten bit av en identitetskris. Jag är somalie och det är jag väldigt stolt över men man vill även komma in i samhället, speciellt när man träffar individer från andra bakgrunder och det enda man har gemensamt är den svenska kulturen samt språket. Det är superviktigt att jag bevarar min somaliska identitet men jag strävar nog efter den balansen där jag är somalie men också svensk när jag vill. För att bli förstådd i detta samhälle behöver man ibland vara lite svensk av sig./ Ungdom 3

Intervjupersonen beskriver en initial "identitetskris" där hon ville distansera sig från den somaliska identiteten för att "komma in i det svenska samhället, den svenska kulturen". Detta kan förstås som ett försök att assimilera sig och passa in i den dominerande svenska kulturen. Däremot beskriver intervjupersonen senare hur hon har hittat en balans där båda identiteterna är lika viktiga, hon beskriver acceptans kring att hon alltid kommer att vara somalie vilket hon är stolt över och hon kommer alltid ha med sig den svenska kulturen. Detta tyder på att hon har utvecklat en hybrid identitet, där den somaliska och svenska kulturen sammansmälter och skapar något nytt. Bhabha argumenterar för att identitet inte är något fast och enhetligt, utan snarare en ständigt pågående process av förhandling mellan olika kulturella influenser. Bhabha kallar detta som intervjupersonen beskriver som det "tredje rum", en plats där nya kulturella uttryck och

identiteter kan uppstå bortom de binära kategorierna 'svensk' eller 'somalisk' (Bhabha 1994, s.51). Intervjupersonen beskriver hur hon nu känner att hon kan "vara somalier men också svensk när det behövs" och att detta är viktigt för att "bli förstådd". Reflektioner tyder på att hon har format en egen unik identitet som överskrider de traditionella gränserna.

5.2 Sociala mediers roll i integrationen för unga svensksomalier.

Vi observerade att sociala medier utgjorde en tillgång för de yngre deltagarna i deras integrationsprocess. Genom dessa plattformar kan de skapa ett socialt nätverk med personer från olika etniska bakgrunder, vilket breddade deras sociala krets och gav dem möjlighet att lära sig mer om Sverige och dess kultur. Via sociala medier kan de övervaka sina jämnårigas aktiviteter, vilket fungerade som en guide för deras eget användande av sociala medier. På plattformar som TikTok fick de inte bara en inblick i sina vänners liv utan även i influencers och andras livsstilar. Detta gjorde det möjligt för våra intervjupersoner att upptäcka trender och få en förståelse för den svenska kulturen. Eftersom deras sociala krets talade svenska blev det också att deras sociala medieanvändning var huvudsakligen på svenska, oavsett om det var inlägg de läste eller meddelanden de skickade till vänner. Detta hjälpte till att stärka deras språkfärdigheter i svenska. Flera intervjupersoner erkänner att deras framgångsrika integration kan förklaras av den press de kände från sina jämnåriga. De beskriver att rädslan för att sticka ut och riskera utanförskap gjorde dem mer benägna att anpassa sig efter sina kamrater, vilket i sin tur gav dem en snabbare start i integrationsprocessen. Även om denna anpassning grundar sig på osäkerhet och rädsla så kan man också se denna interaktion som en möjlig bro för att underlätta en mer sömlös integration i det svenska samhället. Detta visade sig också vara en medveten strategi bland vissa av de unga:

När man kommer till ett nytt land så vill man liksom passa in att man vill lära känna folk, därför tyckte jag till en början att jag ville ta ett steg ifrån min somaliska identitet. Jag ville komma in i klassen, prata med alla andra. Alltså folk såg mig typ som import så jag kunde inte bete mig för somaliskt för då kände jag mig utanför med klassen och om jag var för svensk så kände jag mig för utanför med mina somaliska vänner. Därför kände jag att det var extra viktigt för mig att kämpa, komma in i gemenskapen och skapa någon sorts balans, men nu när jag är äldre så har jag ett helt annat perspektiv på det. När man är yngre så är det vanligt att man utsätts för mobbning och sånt. / Ungdom 2

Sociala medier kan agera som en integrationsplattform för ungdomar med invandrarbakgrund i Sverige och på ett sätt bli ett tredje rum där de kan hitta och relatera ungdomar som befinner sig i liknande situationer som dem själva. Det tredje rummet uppstår i möten och förhandlingar mellan olika kulturer (Bhabha 1994, s. 25). Där formas nya hybrididentiteter som tar form utanför den primära kulturens gränser, vilket i detta fallet kan uppfattas som att sociala medier skapar ett slags tredje rum där våra intervjupersoner har hittat en samhörighet där de kan gemensamt navigera mellan deras ursprungliga kultur och den svenska kulturen. Genom att interagera med människor med olika etniska bakgrunder på plattformar som tiktok och instagram (som är de appar som togs upp mest av våra yngre intervjupersoner), får de en god insyn i och uppfattning om den svenska kulturen och det som trendar bland dem som är nära dem själva i ålder. På så sätt behåller de kontakten med sin egen bakgrund samtidigt som de tar del av en ny kultur.

Genom att betrakta sociala medier som det tredje rummet möjliggörs hybridisering där nya identiteter och kulturella uttryck kan skapas. Intervjupersonerna utnyttjar detta genom att använda sociala medier för att integreras i den svenska kulturen och ungdomskulturen. Genom att följa sina vänner och influencers kan de observera och ta del av det som är typiskt svenskt och ungdomligt, samtidigt som de själva bidrar genom att dela sina egna erfarenheter och bakgrund. Språklig integration spelar också en viktig roll i denna process, då intervjupersonerna kommunicerar på svenska med vänner på sociala medier. Denna interaktion ger upphov till nya former av språkbruk och identitetsuttryck som uppstår i mötet mellan olika kulturer. Även om rädslan för att sticka ut och pressen att anpassa sig till normer och förväntningar kan vara en begränsande faktor, kan detta också tolkas utifrån Bhabhas (1994, 115-116) perspektiv som en naturlig del av förhandlingen och skapandet av den nya hybrididentiteten i det tredje rummet. Därmed blir anpassningen till den svenska kulturen och ungdomskulturen på sociala medier inte bara en kulturell assimilering utan en dynamisk process där individens egna identitet ständigt förhandlas och bearbetas i mötet med olika kulturella inflytanden.

En kontrast vi upptäckte bland de yngre respondenternas svar var att de lade mycket vikt vid att man ska behålla sin kulturella identitet och hålla fast vid sina rötter. Det var tydligt att de såg det

som en viktig del av sin personliga och gemensamma identitet. Många uttryckte en stark önskan att bevara traditioner, språk och andra kulturella uttryck för kommande generationer.

Jag skulle säga att det är väldigt viktigt för mig att bevara min somaliska identitet. Jag ser inte svensk ut, jag ser ut som en somalier. Om jag förtrycker min somaliska kultur för att försöka ta mig in i det svenska så hade det nog bara blivit negativt. Somaliska är en del av mig som bara inte går att ta bort./ Ungdom 1

Trots denna starka känsla av kulturell förankring kan vi dock urskilja spår av assimilering bland de unga svensksomalierna.

Sociala medier har stärkt min tillhörighet till den somaliska kulturen men har också gjort det tydligt för mig var vi skiljer oss. Hur min syn är mer västerländskt medan deras syn är mer traditionell och baserad på religion. Även om sociala medier har hjälpt mig att bevara min somaliska kultur så har det också gjort det tydligt för mig vad jag inte gillar i den somaliska kulturen, som exempelvis klaner, hur vissa klaner är värda mer än andra och hierarki med klaner funkar. Sociala medier ger mig möjligheten att lära mig mer om min kultur, som exempelvis klaner, både det bra och dåliga./ Ungdom 1

Detta kan indikera att yngre svensksomalier börjar se värdet i att upprätthålla och respektera sin kulturella historia och identitet, även i en främmande och okänd miljö. De lär sig aktivt språket, deltar i samhällsevenemang och anpassar sig till nya normer och värderingar för att bli en del av det svenska samhället, men de är samtidigt bestämda när det gäller att bevara sina traditioner och respektera sitt kulturella arv. Detta visar på en intressant relation där assimilering och kulturellt bevarande inte nödvändigtvis motsäger varandra. Istället kan de ses som komplementära mekanismer som individer använder för att finna en balans mellan att hedra och bevara sin kulturella arv och att anpassa sig till ett modernt samhälle. Sociala medier fungerar som en plats för yngre svensksomalier att diskutera och förhandla om dessa komplexa identitetsfrågor. Genom att vara medvetna om och kritiska mot vissa element i sin kultur som de finner problematiska, såsom klaners konstruktioner och hierarkier, visar de att de är aktivt engagerade i att skapa en modern identitet som är kompatibel med både deras somaliska härkomst och det svenska samhället de lever i. Detta dubbla engagemang i kulturellt bevarande och integration kan leda till en rikare och mer mångfacetterad identitetsutveckling.

5.3 Sociala mediers roll i integrationen för äldre svensksomalier.

Till skillnad från de yngre deltagarna som nyttjades av sociala medier i sin integrationsprocess så upplevde de äldre respondenterna betydligt större svårigheter att engagera sig i den svenska sociala mediesfären, vilket i sin tur påverkade deras möjligheter att få en framgångsrik integration.

Sociala media har gjort att jag inte helt och hållet hänger med. Eftersom jag inte kan bra svenska och eftersom sociala medier är en så stor del av Sveriges samhälle så har jag inte riktigt kunnat vara med helt i samhället. Jag har också svårt att läsa och skriva, vilket bara har maximerat mitt utanförskap på sociala medier. Jag känner mig hemma med mina somaliska vänner för vi går igenom samma saker med svårighet för språket och vi förstår varandra, och anpassar oss efter vad vi har svårt för, genom exempelvis röstmeddelanden istället för att skriva. Men sociala medier bland svenska samhället kommer inte anpassa sig efter dig, där gäller det att antingen hänga med eller hänga efter. / Äldre 1

Äldre svensksomalier hamnar efter i den svenska sociala mediesfären på grund av sina begränsade kunskaper i svenska språket. Deras tillgång till information och kommunikation är mer begränsad, vilket kan skapa en känsla av avskildhet och isolering från den större samhällsdiskussionen och kulturella utbytet som sker på dessa plattformar. Samtidigt som de ligger efter i den svenska sociala mediesfären så har de äldre svensksomalierna ofta ett starkt socialt nätverk inom sin egen etniska och religiösa gemenskap. I denna gemenskap kunde våra intervjupersoner hitta stöd och hjälpa varandra med att hålla fast i sin kultur och traditioner även när de är långt ifrån vårt hemland. Det ger dem en känsla av gemenskap och trygghet mitt i den nya miljön här i Sverige. Intervjupersonerna lyfte fram att i denna gemenskap kunde de vara sig själva och behövde inte tänka på att anpassa sig efter det svenska samhället. Som nämns i citatet ovan så behövde de exempelvis inte skriva när de kommunicerade med varandra på sociala medier, istället kunde de skicka röstmeddelanden till varandra. Här kunde de uppdatera varandra om händelser i hemlandet och hålla kontakt med sina familj och vänner. De kunde dra nytta av stödet och gemenskapen som dessa nätverk erbjuder, men det kunde också begränsa deras interaktion med det bredare samhället och deras möjligheter till integration.

En förklaring till varför de äldre personernas integrationsprocess inte kommer i gång kan vara att de digitalt lever i Somalia fast de är i Sverige. Deras dagliga interaktion på sociala medier sker

främst med personer och grupper från Somalia, vilket kan leda till en begränsad exponering för den svenska kulturen och språket. Här lyckas inte de äldre riktigt anamma det tredje rummet i Bhabhas teori på samma sätt som de yngre gör. Bhabha (1994, s. 54) utforskar begreppet "uncanny sameness-in-difference", där något verkar bekant men samtidigt känns annorlunda på ett konstigt sätt. Med detta menar Bhabha att identiteten aldrig är stabil utan konstitueras av vad den inte är. Vidare diskuterar Bhabha avvikelser i identiteten hos individer som frivilligt avstår från att engagera sig i det tredje rummet och hybriditeten. Enligt Bhabha kan det tredje rummet vara en potentiell flykt från samhällsdebatter och att ta del av nya kulturer, vilket gör det möjligt för individer att omdefiniera sina identiteter. Genom att anta rollen som "de andra" från deras tidigare identiteter utmanar de de hierarkiska anspråken på kulturell äkthet eller renhet.

Den äldre intervjupersonen gestaltar de individer Bhabha diskuterar som inte engagerar sig i det tredje rummet och hybriditeten. Deras digitala fördjupning i somalisk kultur, trots att de bor i Sverige, tyder på ett sätt en motvilja eller oförmåga att korsa det tredje rummet. Man skulle kunna tolka att de avstår från hybriditetsprocessen som skulle innebära att blanda aspekter av somaliska och svenska kulturer för att bilda en ny identitet som finns mellan eller bortom etablerade kategorier eller normer. I stället för att begränsas av etablerade normer och kategorier kan identiteten vara formad av en blandning av olika kulturella, sociala eller personliga influenser. Denna identitet kan vara dynamisk och föränderlig och kan utmana den traditionella förståelsen av identitet genom att erkänna och integrera olika aspekter av en persons identitet, vilket vi ser i de yngre. Det som hindrar de äldre svensksomalierna att "komma in" i det tredje rummet och ta del av hybriditeten kan bero på komplexiteten i att kombinera och bearbeta de skarpa kulturella skillnaderna mellan Somalia och Sverige. Deras identiteter förblir djupt rotade i sin ursprungliga kultur, vilket återspeglar Bhabhas koncept om "uncanny sameness-in-difference". Detta scenario leder till ett tillstånd av ambivalens och alienation då de varken är helt integrerade i det svenska samhället eller helt fristående från det. Denna kontinuerliga förhandling om deras identitet och känsla av tillhörighet kan öka känslan av fränkoppling och främlingskap. Däremot kan yngre somalier i Sverige vara mer skickliga på att navigera i detta tredje utrymme och på så sätt lyfta fram generationsskillnaderna i upplevelsen av kulturell hybriditet och integration.

6. Diskussion

6.1 Sammanfattning av resultat

Våra intervjupersoner ansåg att sociala medier fungerade som en viktig resurs för dem att kunna bevara och utveckla sin somaliska kulturella identitet. Genom olika plattformar kunde de hålla kontakt med andra somalier, följa utvecklingen i Somalia och hur det somaliska samhället förändrades. De yngre deltagarna beskrev en ökad känsla av kulturell tillhörighet när de såg andra med liknande bakgrund dela med sig av sina liv på dessa plattformar. Sociala medier var ett verktyg för våra yngre intervjupersoner att hitta människor och grupper de kunde identifiera sig med och känna gemenskap med.

Samtidigt upplever många intervjupersoner en känsla av mellanförskap och att inte riktigt passa in vare sig i den somaliska eller svenska gruppen. Flera intervjupersoner beskrev en känsla av brist på full acceptans av antingen det somaliska eller svenska samhället. Detta kan tolkas som att det orsakade en kamp med deras självbild och en känsla av tvetydighet i sin kulturella identitet. Även de äldre intervjupersonerna upplevde en liknande känsla av mellanförskap och osäkerhet kring sin kulturella identitet. En äldre intervjuperson beskrev hur hon varken kände sig helt hemma i den somaliska gemenskapen eller i det svenska samhället. Den känslan de beskriver i den situationen kan tolkas som en känsla av att vara fast och inte passa in i någon av de grupper de tillhör. Detta belyser individens känsla av utanförskap och alienation, vilket återspeglar den osäkra naturen i det tredje rummet. En yngre intervjuperson förstärker ytterligare Bhabhas (1994) teori genom att beskriva en initial identitetskris där de ville distansera sig från den somaliska identiteten för att passa in i det svenska samhället och den svenska kulturen. Senare beskriver de hur de har funnit en balans där båda identiteterna är lika viktiga. Intervjupersonen beskriver hur de nu känner att de kan "vara somalier men också svensk när de vill" och att detta är viktigt för att bli förstådd i samhället de lever i. Detta kan tyda att de har utvecklat en hybrid identitet där den somaliska och svenska kulturen sammansmälter och skapar något nytt.

När vi omfokuserar diskussionen från sociala medier och kulturell identitet till sociala mediers roll i respondenternas integration, observerar vi en tydlig skillnad mellan de yngre och äldre deltagarna. För våra yngre intervjupersoner utgjorde sociala medier en tillgång i deras integrationsprocess. Via sociala medieplattformar kunde de bygga ett nätverk med personer från olika etniska bakgrunder, vilket utvidgade deras sociala krets och gav dem möjlighet att upptäcka trender och få en förståelse för den svenska kulturen. Flera intervjupersoner erkänner att deras framgångsrika integration däremot kan förklaras av den press de kände från sina jämnåriga. De beskriver att rädslan för att sticka ut och riskera utanförskap gjorde dem mer benägna att anpassa sig efter sina kamrater, vilket i sin tur gav dem en snabbare start i integrationsprocessen. Sociala medier kan betraktas som det tredje rummet, som underlättar hybridisering och framväxten av nya identiteter och kulturella uttryck. Sociala medier framträdde som den tredje plattformen som de yngre intervjupersonerna använde för att smälta in i svensk och ungdomskultur. Enligt Bhabha (1994, s.115-116) kan rädslan för att vara annorlunda och pressen att passa in vara begränsande faktorer, men de kan också ses som en nödvändig komponent i förhandling och formande av en ny hybrid identitet i det tredje rummet.

De äldre intervjupersonerna upplevde däremot större svårigheter att engagera sig i den svenska sociala mediesfären, på grund av deras begränsade språkkunskaper, vilket i sin tur påverkade deras möjligheter att få en framgångsrik integration. På grund av deras mer begränsade tillgång till kommunikation och information kan de känna sig isolerade från den större samhällsdiskussionen och det tvärkulturella utbytet som sker på dessa plattformar. Även om äldre svensksomalier är mindre aktiva i den svenska socialamediers sfären har de ofta starka nätverk inom sina egna etniska och religiösa gemenskaper. Trots att de är långt ifrån sitt hemland har de funnit en fristad i denna gemenskap där de kan stötta varandra och upprätthålla sin kultur och traditioner. Det faktum att äldre människor fysiskt lever i Sverige men virtuellt i Somalia kan vara en anledning till varför de inte riktigt integreras i samhället. De kommunicerar mestadels bara med andra somalier på sociala medier dagligen, vilket kan resultera i liten exponering för svenska språket och kulturen. Till skillnad från yngre människor omfamnar äldre människor inte fullt ut Bhabhas teori om det tredje rummet. Den äldre intervjupersonen representerar de personer som Bhabha kallar för "uncanny sameness-in-difference" (Bhabha 1994, s.54). De beskrivs som människor som inte deltar i det tredje rummet och dess hybridisering. Trots att de

äldre bor i Sverige tyder deras virtuella fördjupning i somalisk kultur på en ovilja eller oförmåga att gå in i det tredje rummet. Detta kan ses som att de undviker hybriditetsprocessen, som skulle innebära att kombinera blanda aspekter av somaliska och svenska kulturer för att bilda en ny identitet som finns mellan eller bortom etablerade kategorier eller normer.

6.2 Sociala medier som broar och länkar

Med hjälp av tidigare forskningen får vi en annan förklaring till varför de yngre respondenterna hade betydligt lättare att integrera sig i det svenska samhället i jämförelse med de äldre. Enligt Alencars (2018) hade de yngre svensksomalierna tillgång till två av hennes typer av socialt nätverk, vilket underlättar integrationen i det svenska samhället. Dessa två typer av nätverk, sociala broar och sociala länkar, som beskrivs i artikeln som relationer med medlemmar från andra samhällen och kontakter med institutioner, framförallt skolan som spelade en avgörande roll för att underlätta och stödja en framgångsrik integration. Sociala medier har haft en betydande inverkan på utvecklingen av dessa sociala broar och länkar. Genom plattformar som Tiktok och Instagram kunde de yngre svensksomalierna skapa kontakter och nätverk med människor från olika bakgrunder och samhällen. De kan delta i diskussioner, delta i evenemang och utbyta information med personer utanför sin närmaste etniska eller religiösa gemenskap. Genom att utöka sina sociala nätverk på detta sätt får de tillgång till resurser, möjligheter och stöd som kan främja deras integration i det svenska samhället. Våra deltagare skapar ett "tredje rum" i sociala medier, en plats där de kan behålla sin kulturella identitet samtidigt som de anpassar sig till sitt nya hemland.

De äldre respondenterna hade däremot bara en av Alencars (2018) tre olika relationer, kallat sociala band som beskriver relationen den utländska personen har med människor av exempelvis samma etniska bakgrund eller med samma religiösa identitet. Genom sociala medier hade de äldre personerna i vår studie denna typ av relationer där de hade kontakt med andra somalier vilket erbjöd de en trygg och bekant miljö där de kunde dela erfarenheter, språk och kulturella traditioner med likasinnade. I enlighet med Charmarkehs (2013) forskning, spelar sociala medier en viktig roll för somaliska invandrare i Frankrike. På liknande sätt kan sociala medier fungera som ett viktigt verktyg för integrationen där sociala medier tillåter svensksomalier att behålla sin starka anknytning till deras kultur och den gemenskap de har inom kulturen, vilket stärker

känslan av tillhörighet och identitet. Samtidigt kan dessa nätverk utgöra ett hinder i integrationen och möjligheten för invandrarna att utforska sociala grupper de inte tillhör. Genom våra intervjuer har vi dock kommit fram till att varje individs erfarenhet är unik. Där vissa svensksomalier kan finna att sociala medier är en ovärderlig källa till stöd och gemenskap, kan andra finna en förstärkt känsla av främlingskap.

Alencar (2018) betonar hur invandrare och värdsamhället behöver anpassa sig till varandra genom interkulturell dialog och positiva interaktioner på lokal nivå. Enligt skribenten så behövs det ömsesidig anpassning och ansträngning mellan migranter och värdsamhället. På liknande sätt diskuterar Burholt, Dobbs och Victor (2013, s.66) hur äldre migranter kan utveckla en hybrid identitet genom att upprätthålla transnationella band med sitt hemland samtidigt som de etablerar sociala kontakter och deltar i värdsamhället. Båda studierna understryker att integration är en tvåvägsprocess som kräver ansträngningar från invandrare och det mottagande samhället för att skapa en miljö som bidrar till att utveckla en hybrid kulturell identitet som blandar delar av den ursprungliga och nya kulturen för att skapa ett sammanhang som möjliggör en framgångsrik integration.

I linje med dessa forskningsfynd är det tydligt att det finns ett påtagligt behov av att främja interkulturell dialog och positiva interaktioner på lokal nivå. Våra äldre intervjupersoner framhöll bristen på direkt kontakt och positiv interaktion på lokal nivå mellan invandrare och det mottagande samhället. De gav uttryck för att de ofta upplevde att ansträngningarna för integration i huvudsak låg på dem, och att de stod utanför samhället med otillräckliga möjligheter att integrera sig. De efterfrågade mer stöd och resurser för att kunna delta aktivt i samhällslivet och utveckla en hybrid kulturell identitet. Om värdsamhället hade ansträngt sig för att skapa en miljö för att underlätta integrationen för invandrare så hade de tagit vara på det, hävdar deltagarna. Enligt de så hade direktkontakt med det nya landets invånare gett dem möjlighet att samla på sig kulturell kunskap om värdsamhällets värderingar, traditioner, och levnadssätt. Mer regelbundet samtal med människor som behärskar det svenska språket hade även förbättrat deras språkkunskaper. Det handlar inte bara om resurser utan också om stödjande attityder och socialt stöd från värdsamhället. De saknar känslan av acceptans och uppmuntran till ytterligare engagemang för det nya samhället. Enligt dem gynnas värdsamhället också när den

svenskfödda exponeras till nya kulturer och förhållningssätt. Detta utvecklar en bättre förståelse mellan de två grupperna och kan i sin tur odla en känsla av acceptans hos både invandrarna och ursprungsbefolkningen.

I Charmarkehs (2013, s.47) artikel analyseras betydelsen sociala medier har haft för somaliska migranter i Frankrike. Flera av intervjupersonerna delade med sig av att de bor kollektivt för att de hjälps åt i det nya landet då de inte känner någon. Därför är det viktigt att skapa nätverk och lära känna många människor som är i olika stadier av asylsökandet (Charmarkehs 2013, s.49). Författaren förklarar visserligen att ha en gemenskap som man kan identifiera sig med samt lita på kan vara en stor fördel i invandringens inledande skede. Däremot lyfter en av våra intervjupersoner vikten av självständighet när man försöker etablera sig i det nya samhället. Han berättar att det är av stor betydelse att integreras i samhället och etablera sig på ett sätt så att man inte är beroende av andra och samtidigt är det också viktigt att vara öppen för den person man kan bli i det nya landet. En punkt flera intervjupersoner lyfte var att när man är nyanländ är det vanligast att man blir bosatt i en förort och där hittar man endast människor som är från samma land som dig och är i samma situation som en själv. En deltagare sa att "man flyttar från Somalia för att hamna i en annan version av Somalia". Denna person förklarar önskan och behovet av att bryta sig loss från samma gemenskap som man hade innan migrationen.

Denna situation som denna intervjuperson förklarar sätter en blockad för deras möjligheter att utveckla hybrididentiteten och hitta vägen till andra sociala grupper de potentiellt skulle kunna identifiera sig med. I analysavsnittet lyfte vi de som frivilligt avstår från att ta del av det tredje rummet och hybriditeten, men utifrån vår intervjupersonens beskrivning kan vi tyda att avståndet är ofrivilligt. Bhabhas (1994) förklarar att ofrivilligt uteblivande i det tredje rummet och hybriditet kan leda till förhöjda känslor av marginalisering och isolering (Bhabhas 1994, s.53-56). Till skillnad från de som medvetet avstår, har dessa individer inte gjort ett aktivt val att hålla sig borta från det tredje rummet. Istället nekade de tillträde på grund av yttre faktorer, vilket i detta fall kan gestalta bosättning i förorter. Detta relaterar till Alencars (2018) studie om att integration är en gemensam ansträngning. Samhället, invånarna och migranterna måste samarbeta för att optimera integrationsmöjligheterna.

7. Slutsats

Studien visar att sociala medier spelar en väsentlig roll för somaliska immigranternas integration och bevarande av kulturell identitet i Sverige. Genom att använda sociala medier kan de upprätthålla kontakten med familj och vänner i hemlandet. Möjligheten för dem att kontakta deras anhöriga kan även minska risken för social isolering. Trots detta kämpade många med en känsla av mellanförskap och osäkerhet kring sin identitet, vilket lett till en känsla av brist på full acceptans från både den somaliska och svenska gruppen.

För de yngre intervjupersonerna utgjorde sociala medier en viktig resurs i deras integrationsprocess. Genom att använda olika sociala medieplattformar kunde de bygga nätverk med personer från olika etniska bakgrunder och få en ökad förståelse för den svenska kulturen. Många av dem erkände att pressen från sina jämnåriga att anpassa sig och undvika utanförskap bidrog till deras framgångsrika integration. För våra deltagare fungerade sociala medier som det tredje rummet där de kunde utforska och uttrycka en hybrid identitet, och trots rädslan för att vara annorlunda och behovet av att passa in, var det också en plattform för att förhandla och forma en ny identitet som smälter samman både deras ursprungliga kultur och den svenska kulturen. De äldre intervjupersonerna hade svårare att engagera sig i svenska sociala medier på grund av språkliga hinder, vilket påverkade deras integration. De föredrog att kommunicera med andra somalier och upprätthålla sin kultur och traditioner, vilket begränsade deras exponering för den svenska kulturen. Till skillnad från yngre individer undvek de äldre att omfamna hybridisering av kulturella identiteter och föredrog att behålla en stark koppling till sin ursprungliga kultur, vilket hindrade deras fullständiga integration i det svenska samhället.

Slutligen illustrerar vår studie olika sätt på vilka sociala medier påverkar integrationen av migranter, där de utgör både en tillgång och en utmaning beroende på ålder och individuella erfarenheter. Att förstå dessa komplexiteter är avgörande för att utveckla mer inkluderande integrationsstrategier som tar hänsyn till människors olika behov och erfarenheter.

8. Referenslista

Ahrne, G. & Svensson, P. (2022). Intervjuer. I: Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber, pp.56-78.

Alencar, A. (2018). Refugee integration and social media: A local and experiential perspective. *Information, Communication & Society*, 21(11), pp.1588-1603.

Ballard, J., Wieling, E. & Solheim, C. (2023). *Immigrant and Refugee Families*. University of Minnesota. Libre texts.

Bhabha, H. K. (1994). *The Location of Culture*. London: Routledge.

Burholt, V., Dobbs, C. & Victor, C. (2013). Transnational relationships and cultural identity of older migrants. *GeroPsych*, 29(2), pp.57–69.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber

Charmarkeh, H. (2013). Social media usage, tahriib (migration), and settlement among Somali refugees in France. *Refuge: Canada's Journal on Refugees*, 29(1), pp.43-55.

Chen, Y., Tian, H. & Chang, J. (2021). Chinese first, woman second: Social media and the cultural identity of female immigrants. *Asian Journal of Women's Studies*, 27(1), pp.22-45.

Christensen, G. (2004). *Psykologins vetenskapsteori: en introduktion*. Lund: Studentlitteratur

Condemayta Soto, P. N., Bauwens, J. & Smets, K. (2023). Cultural identity performances on social media: A study of Bolivian students. *Journalism and Media*, 4(1), pp.304-321.

Eldén, S. (2020). *Forskningsetik. Vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Lund: Studentlitteratur.

Gordon, M. M. (1964). *Assimilation in American life: the role of race, religion, and national origins*. New York: Oxford University Press.

Jagne-Soreau, M (2018). Halvt norsk, äkta utlänning: Maria Navarro Skaranger ur ett postnationallt perspektiv, *Edda: Nordisk tidskrift för litteraturforskning*, 9, pp. 9-29.

Jagne-Soreau, M (2019), Att vakna upp som suedier: Om mellanförskap och rap, *Nordisk poesi*, 1(4), pp.43-60.

Latander, P. (2022). Observationer och etnografi. I: Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber, pp.118-139.

Pottie, K., Ratnayake, A., Ahmed, R., Veronis, L. & Alghazali, I. (2020). How refugee youth use social media: What does this mean for improving their health and welfare? *Journal of Public Health Policy*, 41(3), pp.268-278.

Radwan, M. (2022). Effect of social media usage on the cultural identity of rural people: a case study of Bamha village, Egypt. *Humanities and Social Sciences Communications*, 9, p.248.

Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2022). Att analysera kvalitativt material. I Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber, pp.244-260.

Tajfel, H. (1982). *Social Identity and Intergroup Relations*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tajfel, H., & Turner, J. C. (1986). The Social Identity Theory of Intergroup Behavior. I S. Worchel & W. G. Austin (Eds.), *Psychology of Intergroup Relations*. Chicago: Nelson-Hall, pp.7-24.

Yates, S. & Lockley, E. (2018). Social Media and Social Class. *American Behavioral Scientist*, 62(9), pp.1291–1316.

Öberg, P. (2022). Livshistorieintervjuer. I: Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber, pp.70-104.